

parcus. si autem nibil: tenax. si cum magna difficultate det vocat chimibilis quod chimini venditor: quod de parus magnam vim facit. quoniam autem aliquis de illiberalis vel auar: quod excedit in accipiendo. et hoc dupliciter. uno: quod turpit lucras: vel vilia et servilia opera exercendo per illiberales opatiodes: vel quod de aliquo virtuosissimis actibus lucras: sicut de meretricio vel de aliis honestis: vel quod lucras de eo quod gratis oportet decedere sicut usurari: vel quod lucras multa cum paruo labore. Alio: quod iuste lucras vel nimis vim inferendo: sicut latrones: vel mortuorum spoilando: vel ab amicis auferendo: sicut aleatores. Ad quarto dicendum quod sicut liberalitas est circa mediocres pecunias: ita et illiberalitas non est tyranni quod magna per violentiam auferunt non dicunt illiberales sed iniusti.

Einde considerandum

Dicitur quod prodigalitas non opponatur auaricia. Opposita non non potest simul esse in eodem. sed alio sunt prodigalitas et illiberales. quod prodigalitas non opponit simul auaricia. **P**roposita sunt circa idem. sed auaricia secundum quod opponit liberalitatem circa passiones quodammodo quod habet officium ad pecunias. prodigalitas autem non videtur esse circa aliquas passiones: non non. officium circa pecunias nec circa aliquod aliud honestum. non quod prodigalitas opponit auaricia. **P**ropositum principali est recipit speciem a fine ut supra habitum est. sed prodigalitas per videtur ordinari ad aliquem finem illicitum propter quem sua bona expeditat. et precipue propter voluptates. vii et Iacob. 15: de filio prodigo qui dissipavit substancialia sua luxuriose vivendo. quod videtur quod prodigalitas magis opponit tantum et insensibilitati quam auaricia et liberalitatem. **S**ed est quod plus in 2: et 4: ethicoz ponit prodigalitates oppositam liberalitatem et illiberalitatem quam non auaricia dicimus. **P**ro dicendum quod in moralibus attentionem oppositio vitiiorum ad iuvicem et ad vitutem secundum supabundantiam et defectum differunt aut auaricia et prodigalitas secundum supabundantiam et defectum diversimode. nam in affectu et in uitia auarus supabundat plus debito eas diligenter prodigat.

Ad primus sic proce

ditur. Videlicet prodigalitas non opponatur auaricia. Opposita non non potest simul esse in eodem. sed alio sunt prodigalitas et illiberales. quod prodigalitas non opponit simul auaricia. **P**roposita sunt circa idem. sed auaricia secundum quod opponit liberalitatem circa passiones quodammodo quod habet officium ad pecunias. prodigalitas autem non videtur esse circa aliquas passiones: non non. officium circa pecunias nec circa aliquod aliud honestum. non quod prodigalitas opponit auaricia. **P**ropositum principali est recipit speciem a fine ut supra habitum est. sed prodigalitas per videtur ordinari ad aliquem finem illicitum propter quem sua bona expeditat. et precipue propter voluptates. vii et Iacob. 15: de filio prodigo qui dissipavit substancialia sua luxuriose vivendo. quod videtur quod prodigalitas magis opponit tantum et insensibilitati quam auaricia et liberalitatem. **S**ed est quod plus in 2: et 4: ethicoz ponit prodigalitates oppositam liberalitatem et illiberalitatem quam non auaricia dicimus. **P**ro dicendum quod in moralibus attentionem oppositio vitiiorum ad iuvicem et ad vitutem secundum supabundantiam et defectum differunt aut auaricia et prodigalitas secundum supabundantiam et defectum diversimode. nam in affectu et in uitia auarus supabundat plus debito eas diligenter prodigat.

testimonia: voluntia: ibuanitas: rapacitas. quod prima assignatio filiarum fuit insufficientis. **P**lus in 4: ethicoz ponit multa genera vitiiorum principium ad auariciam quam noitat illiberalitez videlicet parcos: tenaces: chimibiles: illibales opatiodes opantes et de meretricio pastos. et usurarios: aleatores. et mortuorum spoliatores et latrones. quod videtur quod predicta enumeratio sit insufficientis. **S**ed est quod Gregorius. 3: moralis assignat alias auaricie filias plus enumeratas. **P**ro dicendum quod filie auaricie dicuntur vitiia que ex ipsa origine et percepiente fini appetitu finis quod videtur auaricia est superflua amor honesti divitias in duobus excedit. p. n. superabundat in retinendo. et ex hac parte origine et auaricia obdurate etiam misericordiam: ga. s. cor eius misericordia non emolliat: ut divinitus suis subueniat miseris. 2: ad auariciam pertinet superabundare in accipiendo. et secundum huiusmodi auaricia potest considerari duplex. Uno: secundum quod est in effectu. et sic ex auaricia origine getudo inceptum ingerit hoc sollicitudinem et curas superfluas. auarus non non implebit pecunias: ut de Ecclesiastibus. 5: Alio: potest considerari in effectu. et sic in acceptu aliena vitiatur quoniam quod videtur in vitiis: quoniam autem dolo: quod videtur in vito fallacia erit quantum ad simplex vobis: prius autem si addatur confirmatione inrameti. si autem dolor comittitur in opere sic quantum ad res erit fraus: quantum autem ad personam erit predicatione ut per de Iudea quod ex auaricia predidit Christus. **A**d secundum quod dicendum quod non oportet filias alicuius percepientem capitalis ad idem genus vitiis pertinet: quod videtur ad finem unius vitiis pertinet ordinari etiam percuti alterius genit. aliud est non per se filias et secundum honestum spem. **A**d secundum dicendum quod illa tria distinguuntur secundum dictum est. **A**d tertium dicendum quod illa nouem reducuntur ad septem predicta nam in medicina et falsi testimoniis continens sub fallacia. falsi. non testimoniis est quodammodo specificatio in medicina: sicut et sursum est quodammodo specificatio fraudis. vnu sub fraude contineat. appetitus autem turpis lucris pertinet ad igitur tundem. rapacitas autem continens sub violentia cum sit spes ei. ibuanitas autem est idem quod obdurate etiam misericordiam. **A**d quartum dicendum quod illa quod potest. Alio: sicut illiberalitas vel auaricie spes magis quam filie. potest. non aliquis dici illiberalis vel auarus ex eo quod deficit in dādo: ut si quod videtur det vocat

aut deficit min⁹ debito eaq⁹ sollicitudinez ge
rens. circa extiora vo ad pdigalitatē p̄tinet
excedere qđē i dādo: deficere aut i retinēdo
z acq̄ēdo. ad auariciā aut p̄tinet ēhrio d̄fice
re qđē i dādo: supabūdare aut i accipiēdo z
retinēdo. vñ p̄z q̄ pdigalitas auaricie oppo
nit. Ad p̄mū ḡ dicēdu q̄ pdigalitas attē
dit circa possessioes pecuie: nō sicut supabū
dās i eis: s̄z sicut deficiēs. Ad secūdū dicē
dum q̄ nihil phibz eidē inesse opposita fm̄
t̄sa: ab illo tñ aliquid magis denoiait qđ iest
p̄ncipalius. sicut at i libalitate q̄ mediū tens
p̄cipia ē datio ad quā acceptio z retēcio or
dinā. ita etiā auaricia z pdigalitas p̄cipue
attēdū fm̄ dationem. vñ ille q̄ supabūdāt i
dādo vocatur pdigus q̄ aut deficit i dando
vocat auarus. Atgit at qñqz q̄ alijs deficit
i dādo q̄ tñ nō excedit i accipiendo ut phus
dic i 4° ethicoz. s̄lī etiā cōtigit q̄ alijs ex
cedat i dando. z et b̄ ē pdig⁹. z simil cujz b̄
excedat i accipiendo v̄l ex qđā ncitatem: qa
dū supabūdāt i dādo deficit ei pp̄a bona:
vñ cogit idebite acgrere qđ p̄tinet ad auari
ciā: vel etiā pp̄t at i ordinariez: dum. si dat
pp̄t bonū: q̄si tempta virtute non curarvñ
z qñqz accipiat. z sic nō fm̄ idem est pro
dig⁹ et auar⁹. Ad t̄tiū dicēdu q̄ prodigus
nō supabūdāt i dādo s̄z pp̄t voluptates cir
ca q̄s ē itēperātia: s̄z qñqz qđē ex eo q̄ totali
ter dispōit ut diuitias nō curet. qñqz at pp̄t
aliqd alius ut frequenti⁹ tñ ad itēperātias d̄
clinat. tum quia ex q̄ superflue expendunt i
alijs etiā reb⁹ voluptuosis expēdere nō ve
rētad q̄s magis inclinat cōcupia carnis. tum
etiā qa nō delectat i bōis v̄tutū q̄rūt sibi cor
pales delectatoes. z inde ē q̄ phus i 4° ethi
coz dic q̄ multi pdigoz sūt itēperati.

Ad secundū sic pro
cedit. Videntur q̄ pdigalitas n̄ sit p̄ctū. Di
cit. n. apls. i. ad Thymot. vlt. Radix omniū
maloz ē cōpiditas. s̄z nō est radix pdigalita
tis q̄ ei opponit. q̄ pdigalitas non ē p̄ctū.
¶ Ap̄ls. i. ad Thymot. vlt. vīc. Diuitibus
hui⁹ seculi p̄cipe facile tribuere coīcare. s̄z b̄
marie faciūt pdigi. q̄ pdigalitas n̄ ē pec
catū. **T** Ad pdigalitatē p̄tinet sugabū
dare i dātioe z deficē i sollicitudine diuitiaz.
s̄z b̄ marie ouenit viris p̄fectis i plētibus qđ
dās dic Math. 6°. Nolite solliciti esse in cra
stīnū. z Math. 19°. Vende oia q̄ habes et da

paupib⁹. q̄ prodigalitas n̄ ē p̄ctū. **V**z 3 ē
q̄ fili⁹ pdig⁹ vitupād̄ sua. pdigalitate Lic⁹.
is. **R** dicēdū q̄ sic dictū ē: prodigalitas op
ponit auaricie fm̄ oppositōez supabūdantie
z defect⁹. mediū aut v̄tutis p̄ v̄tūqz hoz cor
rūp̄t. ex hoc at ē aliqd v̄tiosū z p̄ctū quod
corruip̄t bonū virtutū. vñ reliq̄ q̄ prodigali
tas sit p̄ctū. **A**d p̄mū ḡ dicēdu q̄ illō ver
bum apli qdā exponit nō de cupiditate ac
tuali: s̄z de qđā habituali cupiditate q̄ ē cō
piscentia fomitis ex q̄ oia p̄ctā oriūtūr. Alij
vo dic̄t q̄ loq̄ d̄ cupiditate gnāli respectu
cui⁹ cūqz boni. z sic manifestū ē q̄ prodigali
tas ex cupiditate oris: prodig⁹. n. aliqd bonū
temporale cupit zeg iordinate vel placē alijs
vel saltē satisfacere sue voluntati i dādo. s̄z fi
q̄s recte cōsideret apls loq̄ ibi ad l̄am de cu
piditate diuitiarū. naz supra p̄misera: Qui
volvit diuities fieri z̄. z sic dicit eē auaricia
radix oīuz maloz: nō qa oia mala sp̄ ex auar
icia oriāt: s̄z qa nullū malū ē qđ n̄ iedū ori
atur ex auaricia. vñ z prodigalitas qñqz ex
auaricia nascit: sicut cu alijs prodige multa
sumit itētē captādi fauoz̄ aliqz a quib⁹
diuitias accipiat. **A**d secūdū dicēdū q̄
apl̄s monet diuities ut facile tribuant z cōi
cent sua fm̄ q̄ oportet: q̄ nō faciūt prodigi
ga ut phus dic i 4° ethicoz. vatiōes eoz non
sūt bone neqz boni grā neqz sc̄dm q̄ oportz.
s̄z qñqz dat multa illis q̄s oporteret pauperes
eē. s̄histriob⁹ z adulatoib⁹. bonis aut nibil
dat. **A**d t̄tiū dicēdu q̄ supercessus prodi
galitatis nō attēdīc p̄ncipalius fm̄ quātitatez
dati: sed magis inq̄stū excedit id quod fieri
oportet: vñ qñqz libalis maiora dat q̄s prodi
gus si ncīuz sit. Hic ḡ dicēdu ē q̄ illi qui i
tētē sequēdi xp̄m oia sua dant. z ab aio
suo oīuz t̄plū sollicitudinē remouēt non
sūt prodigi sed perfecti liberales.

Ad tertium sic pro

cedit. Videntur q̄ prodigalitas sit ḡuius p̄ctū
q̄ auaricia. Per auariciā. n. alijs nocet p̄tī
mo cui bona sua nō coīcat. p̄ prodigalitatē
aut q̄s sibi ipsi nocet: dic. n. phus i 4° ethicoz
q̄ corruptio diuitiaz p̄ q̄s bō viuit ē qđā ip
suis eē pditio. ḡui⁹ at peccat q̄ sibi ipsi nocet:
fm̄ illud Ecl. 14°. Qui sibi neqz ē cui bonus
erit. q̄ pdigalitas ē ḡui⁹ p̄ctū q̄s auaricia.
T̄ iordatio q̄ prouēt, cu aliq̄ cōditōe lauda
bili min⁹ ē v̄tiosa. s̄z iordatio auaricie qñqz

est cū aliq̄ laudabili ḡditiōe vt p̄z illis q̄ no
luit sua expendere nec aliena accipe pdigali
tar̄ aut inordinatio puenit cū ḡditiōe vitu
pabili. vñ t̄ pdigalitatē attribui⁹ itēperat
boib̄ vt phus dicit i 4° ethicor. q̄ pdigali
tas ē grauius pctn q̄ auaricia. P. Dau
dentia p̄cipua ē inf̄ morales vtutes vt s̄ habi
tū ē. s̄ pdigalitas magis opponit prudētie
q̄ auaricia: dī. n. p̄. 2. Thelaur⁹ desiderabi
lis t̄ oleū in hitaculo iusti t̄ iprudēs bō dis
sipabit illud. t̄ phus dicit i 4° ethicor q̄ ini
piet̄ ē supabūdā dare t̄ no accipe. q̄ pdiga
litas ē grauius pctn q̄ auaricia. P. 3. est
q̄ phus dicit i 4° ethicor q̄ pdigus multū
videt melior illiberali. P. 4. dicēdū q̄ pdiga
litas s̄m se ɔsiderata min⁹ pctn ē q̄ auaricia
t̄ hoc triplici rōne. p̄ qdē qa auaricia magis
differt a vtute opposita: magis. n. ad libalem
ptinet dare i q̄ supabūdāt pdigus: q̄ accipe
ve retinere i quo supabūdāt auar. 2. ga pro
digus ē multis vtilis q̄ dat auar aut nulli
s̄ nec sibi ip̄i vt dī i 4° ethicor. 3. q̄ pdigali
tas ē facile sanabil. t̄ q̄ h̄ q̄ declinat ad eta
tē senectutis q̄ ē ūria pdigalitati. t̄ phoc q̄ p
uenit ad egestatē de facili dū multa iutiliter
cōsumit t̄ sic paup factus nō pōt i dādo sup
abundare. t̄ etiā ga de facili pducit ad virtu
tem p̄p̄t filiūdine quā habet ad ipsā. s̄ au
rus nō de facili sanat rōne s̄ dicta. Ad p̄
mū q̄ dicēdū q̄ differētia pdigi t̄ auari non
attēdūt s̄m h̄ q̄ ē peccare i seip̄su t̄ i alium
nā pdig⁹ peccat i seip̄su dū bōa sua cōsumit
vñ viue debet. peccat etiā i alterū cōsumēdo
bona er ḡb̄ alys dberet prouidere. t̄ p̄cipue
h̄ apparet i clericis q̄ s̄t dī p̄satores bono
rum ecclie q̄ s̄t paupe⁹ q̄s defraudat pdige
expēdēdo. s̄t etiā auar⁹ peccat i alios inq̄
tū defici⁹ dātiōib⁹. peccat t̄ seip̄su inq̄tū d̄
ficit i sūptibus. Cū dī Ecclastes. 6. Vir cui
de⁹ dedit diuitias nec tribuit ei potestatem
vt comedat ex cīs. s̄t i h̄ supabūdāt prodi
gus: ga sic sibi t̄ qbusdā alys nocet q̄ t̄ ali
gbus pdest. auar⁹ aut nec alys nec sibi pdest
ga n̄ audet vti etiā ad suā vtilitatē bōis suis
Ad secūdū dicēdū q̄ cū de diuitias coīt lo
gn̄ ur: iudicam⁹ d̄ eis s̄m p̄pa rōne ipaz sic
circa pdigalitatē attēdim⁹ q̄ supflue cōsumit
diuitias. circa auariciā vñ q̄ supflue eas re
tinet. q̄ at q̄ p̄p̄ itēp̄tātā supflue cōsumat
h̄ i noiat sumul pctā multa. q̄i t̄ tales pdigi
s̄t peiores vt dī 4° ethicor. q̄ aut illibalis

flue attar⁹ abstineat ab accipiēdis alienis: et
si i se laudabile videat: t̄i ex cā p̄p̄ quā faē
vitupabile ē dū iō nō vult ab alib⁹ accipe ne
cogaf alib⁹ dare. Ad tertū dicēdū q̄ oia
vitia prudentie opponit⁹: sicut t̄ oēs vtutes
a prudētia dirigit. t̄ iō vitii ex hoc ipso q̄
opponit⁹ soli prudentie leuius reputat

Einde consi

drādū ē de epicheia. Circa
quā q̄runt ouo. p̄ vtrū epi
cheia sit virtus. 2° virtus sit
pars iusticie.

Ad primū sic proce

dit. Vide epicheia nō sit virtus. Nulla. n
vtus aūfert alia vtute. s̄ epicheia aūfert alia
vtute: ga t̄ tollit id qd̄ iustū ē s̄m legē. t̄ op
poni videſ ſeueritati. q̄ epicheia nō ē virtus
P. Aug. dicit i li⁹ de vera religione. In iſt
tpalib⁹ legib⁹ q̄q̄ d̄ his boies iudicēt cū eas
iſtituit. t̄i cū fuerint iſtitute t̄ firmate non
licebit iudici de iſp̄is iudicare. s̄ scđn iſpas
s̄ epiches videſ iudicare de lege q̄i eam eſti
mat nō eē ſeruādā i aliquo caiu. q̄ epicheia
magis ē vitū q̄ virtus. P. Ad epicheiam
videſ ptinetre vt attēdat ad iſtētōne legiſta
toris vt phs dicit i 4° ethicor. s̄ int̄p̄tari iſtētō
nem legiſtatoris ad ſolū p̄ncipē ptinet: vñ i
perator dicit i cod. ce de legibus t̄ d̄ iſtitutio
ne p̄ncipū. In egtatē iuſq̄ iſtētōne iuſp̄tātē iuſp̄tationē nobis ſolū t̄ oportet t̄ licet iſp̄c. q̄
actus epicheiae ē illicit. q̄ epicheia nō ē virtus

P. h̄ ē q̄ phus i 5° ethicor ponit ea vtute.
P. dicēdū q̄ ſicut ſ̄ dictu ē cū de legibus
agere: ga huani ac̄t de qbus leges dānt in
ſingularib⁹ t̄tingētib⁹ iſtitut q̄ iſtitutis mōis
variari p̄t: nō ſuit poſſibile aliquā regulā le
gis iſtituit q̄ i nullo caſu deficeret. s̄ legiſtato
res attēdūt ad id qd̄ i plurib⁹ accidūt ſ̄m hoc
legē ſerētes: quā t̄i i alib⁹ caſib⁹ ſuare ē ū
eq̄litatē iusticie. t̄ ū cōe bonū qd̄ lex iſtēt.
ſicut lex iſtituit q̄ depositia reddat: ga h̄ vt
in plurib⁹ iustū ē. cōtigit t̄i aliq̄n ēē nociuu
puta ſi furiosus d̄poſuit gladiu t̄ eū ſpoſcat
dū ē i furia. vel ſi aliq̄s ſpoſcat depositū ad
p̄tē iugnatōe. i his q̄ t̄ ſilibus caſib⁹ malū
ē ſeq̄ legē poſta. bonū ē aut p̄termiſſis ſbis
legis ſeq̄ id qd̄ poſcit iusticie rō t̄ cois vili
tas. t̄ ad hoc ordinaſ epicheia q̄ apud nos di
citur equitas. vnde p̄z q̄ epicheia eſt virtus